

LIETUVA

Nr. 51.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 21 Grudzio (DECEMBER) 1895 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas III.

Politiszkos ziniós.

Reikalavimai Amerikos. Mais-
tai ant Kubos ir Portoriko.
Maisztai Turkijoje, ant
salos Kretos. Socia-
listai Wokietijoje.

Anglija, pasinaudodama viduramaisiais maistais Wenezueloje (Wiespatys prie pietų Amerikos), stengsis paimti ta krašto pusę savo interne, bet atrado pasipriešinimą Suvienytų Valstijų Šiaurines Amerikos, Anglija nenor atsisakyti nuo savo pretenzijų. Šiaurines gi Amerikos dideji respublika stengsis stotis apginti jų visu Amerikos wiespatys. Taigi didinasi czia nesutikimas tarp Anglijos ir Suvienytų Wiespatys. Šiaurines Amerikos, kurie nežinia kaip ant gal pasibaigs.

Armenu pjuowynes Turkijoje
isigi nepasiliauje. Kaip pranesa
areintanti is czia rasztai, tulose
wietose net turkiszki kareiwiai,
wersirengia in armeniszkus dra-
zuzius, uzpuldineja ant mahome-
toniszko tikejimo baznydziu,
dant tuom pakelti wisus mahome-
tonis priesz armenus. Pul-
ai mahometoniszku kurdu
znainiko 160 armeniszku
aimu ir iszmusze 70 žmonių, kiti
i pasislepe ing kalnus. Apygery-
a Haisalsor wisai isznaininta,
pjuowynes armenu wietose Kaisi-
lich ir Taras traukesi jau tris
mienes. Czia užmuszta 85 žmo-
es. Skaitliu iki szid užmuszta
rmenu rukojau jau ant 100.000
monių; kiti gi pasislepia in kal-
nus, mirszta ten nuo bado ir szal-
zio. In Londona parejo žinios is
Erzerumo, kad wietoje wadin-
noje Marast armenijonis protes-
tantiszko tikejimo tapo užmusztas
del to, kad nenorejo priimti
mahometoniszko. Wietoje Mars-
port užmuszde du kataliku
del tos pacios priezasties.
Wietose Ashme 52 o Ouzumo 50
monių užmuszde mahometonys,
delto kad anie nenorejo priimti
mahometoniszko tikejimo.

Ant Armēnu pļovyniū nepasi-
gaigai kaitotai Turķijoj; kyla
iz irmitos tautos priesz netei-
singa valdžia sultano; ant salo
Kretos dalis turkiszkos karime-
šes tapo sumuszta pasikelusiu
prieš Turķia priesz gventoju.
Pareina tapogai žinios ir apie pa-
prieszinima valdžioms arnau-
tu, gyvenanciu Albanijoj, prie
Adriatiskuj juriu.

Suvaldyti tuos wius maiztus
patogios Turķijos neužtenka. Kas
toliaus isz to isdžga, szianciu
dar spėti negalima. Anglijoj
starede jūz puomone kad de

Wokietijoj prasidojo persekio-
jimai socialistu, ju laikraszeziu
ir sandarbinyku. Daugelyje wietu
jie tapo suaresztuoti, newa už
nužeminiama garbes ciesoriaus.
Wien Stetine 31 žmogysta tapo
in kaliny paimta už ciesoriaus
garbia, Parlamente gij rengia
naujus instatus priesz socia-
listus. Mums jie ne gal but pa-
geidaujumi, nes waldžios czia
paprastai ypatiszkus instatus
paskui wartoje ne wien priesz
socialistus, bet ir priesz etnogra-
fiziskus gaiwalus, kuriuos
suwokiecziuoti stengesi.

Wienas nepasiseikimas gimdo paprastai tolesnius. Pereitime numeryje musu laikraszcio praneszme apie nepasiseikima italiszke kariumenes Abisinijoj. Dabargi Rymo laikrasztis "Capitale" pranesza, kad 100.000 gerai apinkluotu abisijonu trauke ant Adowos ir Asmaros, miestu italijonu uzimtu. Pajiegos italijonu czia yra per mazos, idant galetu su anais susitikti; jaigu ateis greitai pagelba italijonims, gal jie dar gintiesi; kitaip gi wisi esantieji tuose miestuose italiszki kariwiai gal papulti in abissijonu rankas.

Angliskojke kolionijoje Natal (pietinėj Afrikoj) tapo atidengtas sukalbis prieš waldžias. Susikalbetojai norejo užmuszti Anglijos instatyta gubernatoriu.

Ciesorius Japonijos, wadina-
mas Mikado, rengesi dar szy me-
ta, arba pradžioje ateinanciu at-
lankyti Anglija ir kitas Europos
wieszpatytes. Anglijos karaliene,
dazinojus apie ta nora Japonijos
Mikado, isziunte tam tikra už-
kwietima. Mikado rengesi ant
sawo locono laiwo pributi in Euro-
pa.

- Iz Peterburgo pranesa, bu-
Szwencziausiu Sinodo preziden-
tas (taip vadinais augscziause
waldze staczetikiszko tikejimo)
ant pareikalawimo ciesoriaus.
nusiunte raszta Maskolijos wi-
duriniu dalyku ministeriu
Goremikiniui, kureme aiszkina-
kad staczetikiszkas tikeji
mas Maskolijoj taip sudirute-
jas, kad daugiaus ne reikia jokiu
pancziojencziu kitus instatu. Jei
gu tas insikynytu Maskolijoj, ga-
musu broliai Lietuwoj galetu
sziek tiek atsikiwepiti. Matant
wienok szendieniny persekojioji
ma katalikystes Lietuwoje, ku-
ne be zinios ciesoriaus darosi
sunki anai, dabar praplitisiai zi-
niai tiketo.

ARMENIJA.

Nuo keliu menesiu akys ap-
szwiestosios dalies swieto yra at-
kreiptos ant armenu. Prasideju-
sios rudenyje pernai nuozmios
pjoywynes beginkliu armenu pri-
werte Europos wieszpатыstės insi-
kizati ir widuriniuis reikalus Tur-
kijos. Wienok, nežiurint ant to in-
sikiszimo paszaliniau galybiu, pjo-
wynes netik nesusimažino, bet at-
pencz, pasidaugino, insiplatindam-
os ant kitu Turkijos krikez-
czioniu, teip kad galutiniai widu-
durine Turkijos netwarka galis-
szszaukti wisotinia karia Europo-
je, nes "pawojus — kaip sako
Anglijos premieras Salisbury —
kurium gresia dabartinis padejimas
Turkijos, netilpta jos wien
geografiszkuose rubežiuose; gais-
ras, galintis isz to pakilti, apimtu
wiss, lygiai galingiausias ir la-
biausiai apszwiestas tautas Euro-
pos". Taigi Armenija, kuri dawe
pradzia atnaujinimui rytinio
klausimo, werta yra, idant prisi-
žuretumet jai isz istoriszkos ir
geografiszkos puses.

Wisa Armenija niekados, arba tik iš dalies buvo susiwienyjus ir wienu politikiszka kuna, Armenu užgywentas krasztas užima 357,900 ketwirtainu kilometru arba 6362,2 ketwr. myliu plotu ir tesiasi nuo Kaspijos mariu bei Persijos rytuose iki rubežiaus Mažosios Azijos ir wakarus ir nuo upes kur (Cyns) sziaureje iki Kurdistanui ir Mezopotamijai in pietus. Dalinasi ji in Didžiaja Armenija, padalinta ant 15 provinciju su 190 apskricziu ir gulinczia rytuose ties Eufratu, bei Mažaja Armenija, rubežiuojanczia su mažaja Azija. Politikiskzai Armenija suskaldyta yra in tris dalis, esanczias po rusiszka, persiszka ir turkiszka waldžia. Mažiausiai priklauso Persijai ($\frac{1}{3}$), daugiausiai Turkijai ($\frac{2}{3}$), likusi dalis priguli Rusijai.

Krasotas yra kalnuotas, turi
placius leksztakalnius, mažai ap-
augęs miszkais, bet turi geras
ganyklas, Armenijos leksztakal-
niai keliasi iki 2200 metrų platus,
kalniniai ežerai ant 1,400 iki
1.900 metro nuo paviršiaus ma-
riu. Žymesni iš to ežerų yra:
Sekgam arba Geran, Van ir
Urmia. Iš tarpo kalnu atsizymi
Didelis Aratas (5.171 metru) ir
Mažas Araratas (3.970 m.).

Oras yra apskritai szaltėsnis, nekaip turetu iszrodyti. Daugelyje apygardų sniegas guli per pusia metu, daug upiu užszala wiszszkai, o termometras nupuolia iki 25 laipsnių Celsijaus žemiaus nullo. Wirszone Didžiojo Ararato yra apdengta amžinu sniegu. Sziltėsnis oras randasi pietineje ir wakarineje Armenijoje, kur pawasaris prasideda jau Kowo mėnesyje, tuom tarpu Erzerume atsitaiko, kad da Sejos m. wieszptauija jautrus szalcziai, teip kad naktij wanduo užszala. Apskritai imant, oras yra sweikas, iszėmus apielinkius Erivaniaus, o gywentojai widutiniai gwyena ilga. Pietinių augalu gywa nera, europiszki jawai ir waisiai dera gerai. Žymus yra mineraliszki Armenijos turtai. Turi ji: marmulus, geležy, wary, sidabra, sierra, gwywa sidabra ir tt.

Armenai yra szaka iraniskos
indoeuropejiskos gimines. Pir
mykszti istorija kraszto nykst
beweik wisiskai tamsybeje am
ziu. Araratas, seniausias warda

sziaurines dalies kraszto, siekia laiku twano ir randasi paskui pas Herodota. Senowes persai wadino ta kraszta Armina. Veikalai, kokius armenai turi, yra daugiausiai pasakiszki. Liaudies padawimai skaito Armenija už wiodury seno swieto, kur ima pradžia keturiuos dideles upes: Eufratas, Tigris, Kur ir Arkšes. Czia buk buwias žemiszkas rojus, o po twanui naujas žmonijos lopšys. Už pratewy tautos yra laikomas Haik, nuo kurio senowes armenai wadino sawe haikais, o sawo szaly Haistanu. Wienas isz ainiu Haiko, Aram, padidino kraszta per laimingas kares ir inkure Armenija. Buwias jisai wienlaikiu Ninaus, Asirijos waldono, kurs buk atiduodawias jam pirmutinysta. Pagal rasztus Greku ir Rymiecziu wardas Armenija paeina nuo Tesalniecizio Armenijaus, draugo Jazono, isz laiku Argonautu, iszplaukusiu isz Grekijos in Kolchida aukso jeszkti. Sunus Aramo, Aka, krito kowoje priesz Semiramyda, Asirijos karalienia, po ko krasztas papuole po waldžia assiriecziu, Paruis atgawo neprigulmia ir apskelbe sawia karalium, bet jo inpediniui regisi, buwo wel po Babilonijos waldžia. Ilgainiui Armenija teko Persams, su kuriuis drauge pamusze juos Aleksandras Didysis, Macedonijos karalius.

Tolesni weikalai Armenijos pilni yra kovu ir mainytiniu likimu, kurie jau tai iszkelia kraszta ant auksztybiu sawystowystes, jau tai instumia in nelaiswia persiszka, rymiszka, mongoliszka, ir turkiszka. Tie laikai uzeme tris kuraliu gimines.

Politikiszkas likimas armenu padare, kad armenai issisbarste po wisa widurinia Azija ir Europos pakrascezius, apsigywenonet Afrikoje ir Indijoje; daugelis persikele in Krima ir Lenkija, kur ju buwo in puse milijono. Europiszkoje Turkijoje yra 400.000 armenu, isz to skaitliaus 200.000 pripuola ant Konstantinopoliaus ir apygardos. Londone, Amsterdame, Marsilijoje randasi po sziai dieniai nemaži armeniszki pirkliszki namai. Apskritai armenu bautos skaitlius ywairus autoriai paduoda n Wienodai: nuo 2 iki 4 milijonu.

Krikszczonyste atsirado pas
Armenus jau II szimtmetyje.
Pradžia literaturos arba raszlawos
siekia IV amžiaus, o V am žniu-
je pripuola auksiniai jos laikai.
Raszle daugiausiai tikejimiszkus ir
istoriszkus weikalus. Labiausiai
branginamu istoriku buvo Mai-
žieszius isz Koresnos (mire 487
m.). Žydyntis stowis raszlawos,
wis labiaus tikejimiszkas ir isto-
riszks, tesiai iki XIV szimtmė-
cziau, o tame laike (XIame) ne-

tiktai kaipo tikejimiskas rasze-
jas, bet ir kaipo dainius, atsižimi-
mo Narzes Klajensi. Nuo XIV
szimtm. raszlawa nupuola. Dai-
lioji gi jos dalis apskritai nepri-
ejo, prie žymesnio laipsnio išsi-
pletojimo. Apart Narzes Klajen-
si atsižymi dainiai: Petras Ga-
ladars, Nerzes Lambrozicnis ir
pasaku raszytojas Machitas Gosz.
Pastarusio laikuose pradejo pla-
tesmas literaliskas armenu jude-
tėjimas, kuri dailiai apipiesze A.
iss B. "Varpe" praeitu metu.

Armenai rode wisados didelfia
meilia sawo raszlawai ir wisur
kur juos nuware likimas, insteige

spaustuves. Daugumas jų veika-
la paeina iš spaustuvių Amster-
damo, Venecijos, Paryžiaus, Li-
worno, Astrachaniaus, Maskvos
Konstantinopoliaus, Smirnos,
Madraso, Kalkutos ir k. Dauge-
lyje tu miestų atsirado pastaruo-
se laikuose ir armeniški laikra-
ščiai.

Armenu kalba priguli indocuropejskai kruvai, pagal Pettermanna ir Windischmanna, bet de Lagarde skaito ja už iranizaką. Kalbos graiku, Siru ir Persu išspaude teip pat sawo intekmia ant armenu kalbos. Kalba pirmysztes raszlawos issejo isz wartojimo ir buwo ilga laika tik mokslyniku kalba; XIII gi amžiuje ra rastinykai pradejo temyti ant liaudies kalbos ir ilgainiui padare ja litergrizaką. Armenu alfabetą sutwere Vamo szimt, po Kristaus szw. Mezropas.

**Naujas Kalendorius ant
1896 meto.**

Kalendoriu jau baigeme dirbtie ir ant Nauju Metu wisi musu skaitytojai, kurie yra pilnai užsiėmoje. gaus jį dovanu. Bus tai puikus Kalendorius — Apart aparazimo szwencziu, dienu, užtemimo, užtekejimo ir nusileidimo saules ir menesio, permainu menesio, permainu oro, bus da patalpinti ilgi sekanti straipsniai: Kaip atrastie laimiai?— Isz meiles gal labai daug padarytie, — Darbsztus ir deras wakiuinas, — Kodel tai kiekwienas waziuojentis ir einantis tur lentkis ir deszinia pusia,?— Kaip kazokas apgawo zyda, — Boba ir welnias, — Teisingas zydelis Jankel Feinberg, — Juokai, — Kaip siunstie laizskus ir kitus siuntinius per paczta, — Apgarsinimai.

Delfo wisi užsiraszykit "Lietuva" ir užsimokekit už ją, o gau site puiku Kalendoriu dowanu.

Mitingai.

Nedelioj, 22 Gruodžio, 1 ady
na po pietu, Bažnytinėje sale
“Gwardija D. L. K. Witauto”
laikys sawo susirinkima, ant ko
rio sirdingai užpraszo wisu
prigulinczius ir neprigulinczius
pributie ir prisiraszitie, nes ja
dabar musu draugyste wisiez ka
stowi gerai, turi wiska iszmoke
jus už sawo drabužius ir niekan
nera daugiau skolinga. Teipog
ir pirmiaus buwo wisi iszinioke
ja, tiktai pora sanariu buwo sawo
mokes ty užwiklia, per kuriuo
nerekalingai wisa draugyste nu
kentejo. Dabar yra wisi užsmo
keja. Užtatai turime wilty, ka
“Gwardija D. L. Witauto” augi
ir pastos twirta draugyste.
Su guodone P. Možeika, sek.

—Nedeliøje, 22 Gruodžio, tuo
jaus po sumai, saleje L. Ažuko
nauja Dr-te "Lietuvis Sunu
laikys savo menesiny susirinki
ma, ant kurio bus rinkta pirmu
tine administracija. Užtatai už
kwieczia wisus lietuvius koskait
lingiausei susirinkti ir prisirasz
ti. KOMITETAS.

Redakcijos atsakimai.

Pilėnui. Už apgarsinimo pajėškėjimu ne reikia užmokėti. Tokius apgarsinimus mūsų abonentai visada dykai talpina me.

The Lithuanian Weekly "Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Resepte all kind of Job Printing and trans-
lation in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
954 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis Laikrasztis "LIETUVA"

Išleista kas Subata, Chicago, Ill.

KASZTUOJA:

ANT METU AMERIKOJE.....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveizdetojas A. OLSZEWSKIS.

Rankraštiniai (korespondencijos) ir laisvą tu-
rą busi adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.

954 33rd STREET

CHICAGO, ILLINOIS.

Plaigai turi būti siunsti per MONEY ORDER arba
REKORDUOTĄ GROSĄTOS ANT TANKU

A. OLSZEWSKIO,

954 33rd St., Chicago, Ill.

Zinios iš Lietuvos.

Lietuwoj dabr kryžius pradėjo
wersti po sodžius ir ant keliu.
samdo burliokas, kapa—negellu
nieko, kad moterys apskabinusios
laiko kryžius werkia ir meldžia.
Kunigai moka baumes 25 r. už
paszwentimima, o žmones 15 rub.
už pastatyma kryžiaus. Burliokai
už iszwertima kiekieno kryžiaus
ima 15 rub. Pasiutimas nepaprast-
us, bet dwsia nenupuola, žmo-
nes laikosi stipriai, — dabar prie-
ma prie pažinimo, kas tai yra
kalba, kas tai tikejimas ir Lietu-
wa!

Du ukyniku: Powilas ir Gas-
paras Griekieniai kaimo Sriubis-
kiu, Panedelo parapijos, idant
iszpildyti insakima sawo tewo,
taipogi ant iszmeldimo atitolini-
mo choleros, pastate du kryžiu
isz abiejų kaimo galu. Ant ryto-
jaus po kryžiaus paszwentimui
pribuwo in kaima Panedelio ase-
sorius Popow ir, surgaszias pro-
tokola, liepe kryžius sugriauti,
gazdindamas nubausti. Paskui
gi, po keletos dienu pribuwo
jau su szesziais burliokais, isz-
warte kryžius, sudauže juos ir
kojomis mindžiojo. Pastatytojus
gi kryžiu nuszwetimo 25 rub.
ir burlokams už iszwartyma lie-
pe užmoketi net 16 rubliu. Ge-
ras tai uždarbis pasitaikė aniom
burlokams.

19 Rugpjucio žiu metu in
Plungia atwazewo isz Telsziu pa-
wiezzio wirszinykas, asesorius,
du žandaru su wachtmeisteriu,
uriadnyku ir starszina, keturi
karoiwiai ir du szimtinys (kuta-
likai) ir sugriowe kryžiu pasta-
tyta Petro Abruczio ties sawo
namais; pamatus gi jo suskalde
in tris dalis.

Dabsenu kaima Smilgiu para-
pijos Petronele Eidukiene ties
sawo namais buwo pasistaczias
kryžiu. Praslinkus laikui ase-
sorius paszauke pas sawia Eidu-
kienia ir grasindamas ja didelia
sztriuopa, reikalawo, idant ji pa-
statyta kryžiu sugriautu. Isz syk
persigandusi pažadejo wiska pa-
daryti, bet parejus namon, pa-
žadejimo neiszpilde ir kryžius sto-
wejo iki 2 Rugpjucio. Ta diena
atwazewo pas Eidukienia Smil-
giu uriadnykas Gorasimow su sa-
wo sunumi ir Rozalino uriadny-
kas su trimis deszwintinykais. Pa-
macziusi urednikus suprato ko
jie atwazewo, taigi nubegus prie
kryžiaus ir apkabinus jį ranko-
mis, norejo nuo maskoliu apginti,
bet jie nustume moteriszka nuo
kryžiaus, jis iszwerte. 11 Rugsejo
Garasimow pareikalawo, idant
Eidukiene iszwerta kryžiu per-
kltu in kapus arba pasleptu kur-
kitor — bet toji nepaklause. Ant
rytojaus asesorius su dwiem u-

riadnykais ir pulku deszwintiny-
ku atwazewo in Dabzenus, bet
susirinkusi žmonui minia nedalei
do jiems perkelti kryžiaus. Ase-
sorius gi nuwaziawias pas kuniga,
parode raszta kun. Balczjunui ir
liepe jam užmoketi 25 rublius už
paszwentimima to kryžiaus.

2 Rugsejo in Berzynia, parapi-
jos Sidabrawo, pas ukynika Jare-
ky atwazewo Smilgiu ir Rozali-
no uriadnykai su deszwintinykais
ir liepe jam sugriauti kryžiu, ku-
ry Jareckis pasistate sau sawo
dsrželyj. Tasai nepaklause; taigi
jie pats kryžiu iszwerte. Jare-
ckiu liepe užmoketi 5 rub., o ku-
niga Jaczinausky, kurisai kryžiu
paszwentino, guberhatorjus nu-
sztriuopawo 25 rubliais.

Jurgis Milkus apskunde pasre-
dnykui Mankunu walszeziaus
starszina Mateli ir starosta Lia-
dausky už neteisinga walszeziuje
pasielgima. Už ta tie walszeziaus
wirszinykai tapo pasrednyko nu-
bausti. Taigi Matelis su Liaudaus-
ku patikia syky becinant Mil-
ku, insitruoke jį in karczema pas
wiena žyda, pradejo jį smarkiai
muszti; ta pamatias draugia e-
santis sunus Milkaus isztrukias
parbego namon ir pasako moti-
nai; toji atbego ir sawo rekmsu
iszliuosawo wyra. Bet walsze-
ziaus wirszinykai dar nepasilio-
we, bet užpuole Milkus namus,
tas wienok pamatias juos
besiantinant, paspejo iszstrukti.

Reseinuose gywentojui Kražiu
parapijos N. Mažeikai pawoge
arklius. Tasai, atradias Reseinu
palicijanta begerent karczemoj su
pažinstamais arkliu wagimis, ap-
sknde jį sprawnykui, o tasai
jau nuszwetimo sawo pagelbiny-
ka ant 1 rublio už padawima Ma-
žeikos arkliu wagims. Geri mat
cia palicijantai!

Pereita meta ukynkui kaimo
Miknieri, Mankunu walszeziaus
Reseinu paw. Jurgiu Wiczunui
wagys pawoge arkliu. Tasai dawe
tuojaus žinia uriadnykui Buszatkis-
kiui ir Reseinu isprawnykui. Tie
liepe žmogui jeszkti. Taigi be-
jieszkant Wiczunas patemioji Re-
seiniuse szy meta ant jomarko sa-
wo arkly, kury stengesi žydams
parduoti Markunu deszwintinykas.
Wiczunas pamatias pakele rik-
ma, susibego žmones ir sulaike
deszwintinka drauge su arkliu,
kury parduoti stengesi. Paklaus-
tas, kur jisai gawo ta arkly, atsake,
kad jam dawe ir liepe par-
duoti uriadnykas Buszatkis. Ta-
sai ir nesigyne.

Pusbernis ukynko S. isz Mesz-
kucziu, Starapoles paw. gryžda-
mas nuo Maurucziu staczijos, kur
buwo uweziaw sunu sawo gaspa-
doriaus, patiko keliu einanti žmo-
gus, pawezino jį, bet turbut bewa-
ziuojant iszmete ar paslepe ano
žmogaus skriautia su daigtais.
Toliaus gi, matydams, kad isz to
gal but negerai, sutikias keliu
waziuojanczius ukynikus, apskun-
de ana patiktaj žmogus, buk jis
norys atimti nuo jo arklius. Žmo-
nes, nepasiklausia nieko, isztrau-
ke ana nawa wagy ir dar sunkiai
jį apmusze; pusbernis gi sau nu-
wazewo. Tuom tarpu pasirode,
kad ansai weztasis nawa wagy
yra ilgai Odesoj tarnawias ir da-
bar gryžo pas gimnias in sawo
kaszta. Tapo padaryta pas pus-
bernio tewus krata ir ten atrasta
skrynute su daigtais to žmogaus,
kury ansai pusbernis pawezino.

PAJIESZKOJIMAI.

Pajieszkau Marijos Ginkewi-
czienes, pacinanczius isz Wilka-
wiskio paw. Suwalku gub. Jos
9 metu sunus yra Londone. Wie-
na meta atgal gyweno ji Chicagoy
ir dabar gal ji czia tabewias wena.
Wisi, kas apie ja žino, užpraszomi
yra duoti žinia ant antraszko:
The Lithuanian Soc. "Speka".
Red. Cross 21 Hare str. Betno
Green. London E.

Isz Amerikos.

Zinios isz Lietuwu gywe- nimo Amerikoje.

Isz Elizabeth Port, N. J. raszo,
kad lietuwiai czia pastate lietu-
wiszka bažnyczia po wardu: Sz.
Petro ir Powylo. Paszwentinimas
jos bus pirma nedelia po Nauju
Metu, tai yra 4 dienn Sausio me-
nasio ateinancziu metu. Tolesnes
žinios tam tikrame apgarsinime.

Waterburio, Conn. lietuwiai
ant 31 dienos Gruodžio sziu me-
tu rengia teatraliszka perstaty-
ma. Bus parodyta "Amerika
pirtyje". Artesnes žinios apie tai
yra patalpintos tam tikrame ap-
garsinime.

"Lietuwiszkas. Bostono Laik-
rasztis" pranesza, kad dienoje
nauju metu, 11 walandoje pirm-
pietu mieste New Britain, Conn.
taps paszwentintas kampinis
akmuo lietuwiszkos Szwen. An-
driejaus bažnyczios. Szwento
Kazimiero Waterbures lietuwisz-
koji draugystes rengesi ant tos
dienos pributi, pasisamdziaus tam
tyeziomis treina. Lietuwiszkos
draugystes isz: Union City, New
Haven, Meredino, Hartfordo ta-
po taipogi užkwiestos.

Haverhille tapo atidaryta mok-
slaine, kuria lanko 10 lietuwu.
Tai rodos lyg butu per mažai.
Nežinia kodėl musiszka taip bai-
dos mokslainiu. Ant 300000
lietuwu turime wos 3-4 lietu-
wiszkas mokslainias prie bažny-
cziu; taigi iszpuola wos wiena
ant 100000 gywentuju; ant pa-
weiklo Wokietijoj, arba Pran-
cuzijoj po wiena mokslainia isz-
puola ant 400 gywentuju. Taigi
klansymas kur mokinas waikai
musu lietuwu?

Brokton, Mass. lietuwiai užde-
jo kroma walgomu daiktu. Pini-
gai tapo surinkti leidžent akci-
zias. Wieta yra ant Ames str. ant
žemes prigulinczius p. F. Budris-
kiui.

Labiasei czia, kaip ir wisur
baweik Amerikoje, lietuwius pri-
baigia girtuoklyste; musu kalba
taip kaip ir lenkiszka iszgirsi
greicziausei ten, kur tik parduo-
da: brandy arba whiskey.

Isz tos priezastes nyketa ir
krypsta tankiausei musu tautisz-
kos inrednes; Broktono ir pra-
dejo krypti lietuwu uždetas po-
litikos kliubas. Geresni wyrai
pamatia kryptima kliubo, o nore-
dami jį pakelti, suszauke mitin-
ga. Ant jo tapo nutarta twir-
cziaus ir geriaus elgtis, idant
kliubas kokia nors nauda atnes-
ti galetu. Ant to mitingo tapo
iszrikti nauji redos sanariai: pre-
zidentas — A. W. Zaulaszkas; wi-
ce preziden. — J. Mazonas, rasz-
tynykas — W. J. Petkunas.

Nuolatai ateina in musu re-
dakcijai, nuo lietuwu, apsigywe-
nusi wiskioje krasztuose A-
merikos, laiszka, kuriuose ra-
sejai apskundžia lenkiszkos ku-
ningus už jų neprilankima lietu-
wems ir lietuwystei. Rasztai tie
baweik wisi tos paczius neužkan-
tos lenku paweikslos rodo. Rasztu
wisu mes ir patalpinti negale-
tume, deltoji apleidžiamie wisus;
welijame tik musu wientaucziams
szalintiesi nuo wisu, kas lietuwys-
tei yra neprilankus, taigi ir nuo
lenkiszku kunigu. Jaigu pririek-
tu, tegul pasiskundžia in augsz-
tesnia dwaszka waldžia, wisa-
da twirtai ir ba pertrukto reika-
laudami sau prigulinczius tei-
bes. Jaigu tampa lietuwiams pa-
skirtas kunigas lenkas neprilan-
kus lietuwystei ir su kuriuomi su-
sikalbėti ne gal — tegul wisada
drasei reikalauja nuo wyskupo,
idant jiems paskirtu geras lietu-
wy. Pasitikime, jaigu musu br-
liai elgsis tame wisada kaip pri-
guli, drassei — isznykt nesuti-

kimai ir su lenkiszkais kunigais
neprilankias lietuwystei, nes to-
kiu negales atsirasti parapijose
lietuwu apgiwentose. Czia juk
kunigus parapijonis užlaiko.

In Washingtono Kongresa ta-
po paduotas užmanymas, idant
toliaus in Sawienytas mieszpatis-
tes butu inleidžiami tik toki swa-
timiai ateiwiai, kurie moka raszy-
ti ir skaityti nors sawo prigimto-
je kalboje. Reikalawimai toki
jau ne syky buwo paduoti; taigi
galima laukti kad jie taps kada
uors kongreso užgirti. Taigi te-
gul musu broliai Lietuwioje jau
dabar pradeda mokintiesi raszy-
ti ir skatytį sawo prigimtoje
kalboje, žinoma ne maskoliszko-
mis literomis, nes Amerikoje lietu-
wiszkas rasztus pripazinta tik
raszytus lotiniszkomis literomis;
taigi raszyti maskoliszkos butu
palaikyti už nemokejima, nes lietu-
wiszkoje kalboja jos ne wartoja-
mos.

30 diena Lapkriczio, sanarys
draugystes szwento Antano, Juo-
zas Ulezinskas tapo užmusztas
kasyklose N.2 L. V. Comd. She-
nandoah, Pa. Jis buwo 36
metu wos 5 menesiai kaip apsiwe-
dias. Paliko paczia dideleme
warge. Laidotuwas tapo atlikęs
2 diena Gruodžio, wisi sanariai
draugystes pribuwo ant laidotu-
wiu.

Ta pat diena Adomas Baliuko-
nis, gryždamas naktį, jau po 12
walandai namon, tapo užpultas
keturiu walkiozu; wiens isz ju,
priszokias prie Baliukonio, kirtu
su byla per galwa, bet tasai su-
spejo iszstraukti rewolverį ir
szowe. Szuwis pataikė wiena už-
puolika. Ant balso szuwio atsirado
policija, kuri nuwede wisus
in cypia. Ten užpultasis Baliuko-
nis turejo užmoketi 14 doliaru;
anie gi walkiozi tik po 8 dolier.

Darbinykai kasyklos Westh
Shenandoah Colliery buwo palio-
wia dirbia, arba kitaip sakant su-
straikawo, nes darbdawiai buwo
numazina mokesty ant 10 c., bet
pabugia, idant perstraika darbas
neapstotu, sugrazino atgal ta nu-
mazinima. Potam darbinykai su-
gryžo wel prie darbo.

30 Gruodžio pasimire Shenan-
doah, Pa. 51 m. Juozas Kazlauskas,
sanarys draugystes Petro ir
Powylo. Paliko paczia ir waikus
dideleme warge.

28 jauni lietuwiai apsigywenia
Shenandoah, Pa. rengiasi intai
syti staczias lietuwiszkoj bažny-
czioj.

Lietuwiai apsigywenia Shenan-
doah, Pa. rengiasi pristoti prie
republikonu kliubo, nes pasitiki,
kad tie wisiems, nors ir neturetu rei-
kalingu popieriu, pripazys tiesas
Amerikos ukus.

Brooklynio lietuwiszkoji kuopa,
laikys didely mitinga. Bus kal-
bos apie "Susiwenijima L.K.A".
ir jo wertuma. Taipogi bus kal-
beta apie naudinguma skaitymo
laikraszeziu ir knygu.

Paszwentimas Bažny- czios.

Elisabet Port, N. J. lietuwisz-
ka bažnyczia sz. Petro ir Powy-
lo jau pastatyta. Jos paszwenti-
nimas bus pirmaja nedelia po
Nauju Metu t. y. 4 diena Sausio
1896 m. Užpraszomi yra wisi
aplinkiniai broliai Lietuwiai po-
draug ir lietuwiszkos draugystes
isz: Newarko, Centrevilles, Jersey
City, New Yorko, Brooklynio ir
kitu wietu. Nubaženstawa prasi-
des 10 walandoj. Yra tai links
ma naujiena lietuwiams New
Jersey Steto, nes tai yra czia
pirma lietuwiszka bažnyczia.
Paszwentins ja Jo Mylista kn.
wyskupas isz Newarko, Weeger.
Parap. KOMITETAS.

Wisokios Zinios.

† Garsus mokslinecius, dabar-
tinis Prancuzijos swetimu dalyku
ministeris, Berthelot, wiena kar-
ta kalbedamas, szitoky paweik-
sla gywenimo žmoniui parode to-
lesneje ateiteje.

Metuose 2000, sake, nebus
ženadarbystes ne ukininku, nes
mekslas užims wieta apdirbimo
žemes. Nebus straiku kastynes
nes ir jos paczius bus nereikelin-
gos: ju wieta užims chemisz-
ki ir fizizski procesai duodanti
sziluma. Muitai, kares ir nesutiki-
mai tarp wieszpatiscziu isznyks.
Žmones lakios, kaip paukszcziai
ore. Iszdirbystia iszrisz iszradi-
mos neiszsememo szaltinio pajie-
gos, ypacz per sondaudojima szil-
umos saules ir karszczio widurio
žemes.

Iszkasty szuliny giluma koky
pasmuly ir szandieniniams inži-
neriams nepasirodo daigtu nega-
limu. Taigi czia atsiranda szalti-
ni szilumos ir amžinos pajiegos,
nes sujungia sziluma su wande-
nienu, galima wisas swieto maszi-
nas in krutejima iuwaryti. Su
pagelba saules szilumos taps isz-
risztas klausimas padirbimo
maisto nesuskaitomoms minioms
žmoniui apsigywenusiu ant žemes.
Maista dirbs žmonims chemiszkos
inrednes.

Ateis laikas, kada kiekwienas
žmogus nesziowis su sawim dežu-
tia su chemikalijomis ir tas bus
jo maistu, jo duona: ju gi nepa-
gadins nei lytus, nei szaltis nei
peles, nei ugnis. Pražus dirwos
jawai užsetos, ganyklos, žwerys.

Žmogus, ingydamas lengwai
maista, ir wiska, ko reikalauje,
pasidarys geresniu, pražus užmu-
szejai ir wagys. nes nebus reikalo
wogti. Pražus skirtumas tarp wai-
singu ir newaisingu krasztu,
žmones nepasiliaus dirbia, nes
be darbo pasilikti jie negales, bet
dirbs wien ant naudos žmonijos,
ant naudos mokslo ir dailės, nes
nereiks jau dirbti wien tik ant
maisto; ta tures dykai.

Tokia tai gražia rodo ateitia
žmonims profesorius Berthelot.

† Didžiause iki sziol iszmie-
ruota juriu giluma yra ant At-
lantiszko oceano. Giluma toje isz-
nesza 40.316 pedas arba apie 9
angliskzas mylias ir atsiranda
terp inplaukus upes Rio de la
lata ir salos Tristan d'Acunia.
Kita kart tikedawo, kad tokia
jau yra juriu giluma, koks ir kal-
nu augsztumas. Tuom tarpu pasi-
rodo, kad jurese yra wietos kur
kas gilesnis neng augsztis di-
džiausiu kalnu ant swieto. Aug-
szeziausios kalnu wirszunes yra
Himalaju kalnuose tarp Tibeto
ir Indijoj, Azijoj: augsztuma toje
wienok ne neprieina su wisu ir
30000 pedu.

† Mes pripratia wietos senowes
rojaus jieszkoti tarp upiu Eufra-
ta it Tigro, Mažojoj Azijoj; pri-
gulincziuoj szandien Turkijai; in
diecziai gi wieni wietos tos jiesz-
ko Kaszmire, kiti gi ant salos
Ceilon. Tuom tarpu wienas
anglijonis padawe dabar nuomo-
nia, pagal kuria rojaus reikia
jieszkoti, netarp Eufrato ir Tig-
ro, nei Kaszmire arba Ceilone, ar-
ba kituose sziltuose krasztuose,
bet tolimose sziaures szalise, ant
sziaurinio žemes poliaus, Jeigu
žeme, budama skysta, ugnies su-
tarpinta, taigi kaip sanprotauje
ansai anglijonis pradėjo stingti
ant sziaurinio poliaus, mažiaus saules
užgriebemo. Taigi tik ten, ant
pirmiaus sustingusios wietos ga-
lejo ir pirmiausei žmones ir žwe-
rys atsirasti. Panaszios nuomones
prisilaiko in musu wientautis gar-
sus Daktaras Bruožis, apsigywe-
nias dabar Tilžej, bet rojaus wieta
ir lopszy žmonijos kulturos jisai
nukelia toliaus nuo sziaurinio po-
liaus: ing wietas seniaus lietuwu
apgywenta, szandien lietuwu be-
weik suwokieczuota — in krasztu
apie Darkiemius, Rytprusuose.

† Iki Szol Belgija buwo laiko-
ma už tirszeziausei Europoj ap-
gywenta krasztu; tuom tarpu pa-
sirodo, kad wiena isz Wokietijos
wieszpatiscziu, Saxonija, dar tir-
szeziaus neng Belgija yra apgy-
wenta: Saxonijoj widuniszka iz-
puola po 237 gywentojai ant
kiekwieno kylometro, taigi po
13102 žmoniui ant 1 ketwirtines
mylios. Lietuwioj ant mylios ne-
iszpuola nei 2000 gywentuju,
nors taip daug musiszkiu traukia
in swetimus krasztus. Nors taip
tirsztai Saxonija yra apgywenta,
bet gywentojai jos wisgi turtin-
gesni už Lietuwius.

† Jao tolyn, begije laiku, juo
daugiaus matai jaunu žmonių su
iszpurpejusiais dantimis; labai
mažai atsistinka žmonių su wisai
sweikais dantimis; gydytojai taip
jau neatranda waisto ant užlai-
kymo ju sweikatoj; yra waista-
tas, bes szandien sunku prie jo
prisitaikyti, waistas tas yra: gy-
wenti taip, kaip gywena laukini-
niai žmones, t. y. maistintiesi kuo
mažiause wirtu walgiu.

Berlyno daktaras Ritter szito-
kias žinias pranesza apie bedan-
czius. Isz 637 žmonių, jo apžiure-
tu, wisi suaugusieje turejo paga-
dintus dantis, isz 300 gi ypatu
neturinczin dar 15 metu tikai 4
turejo sweikus dantis. Isz 10.000
gi žmonių wos 62 turejo swei-
kus.

Taigi musu gaspadines priwalo
jau dabar pratintiesi gera wirti
koszia, nes kitokio walgio nein-
kas dabartiniai bedančiai.

TEATRAS ir BALIUS.

Waterburio Conn. lietuwiai ir
lietuwaites gerai iszailawina su
organizawia teatraliszka draugys-
tine, pasirodys ant scenos swei-
tinej "Concordia Hall" po nr.
305 Bank str. 31 d. Gruodžio '95
m. 8 walandu wakare. Bus czia
pirmas Waterburijoj lietuwiszkas
teatraliszkas perstatymas. Taps
perstatyta komedija trijose weik-
mese, po wardu "Amerika pirty-
je"; pasibaigus komedijai bus
"gywi paweiksiai", skaitymai ir
deklamacijos; po tam gi wiskam
prasides balius. Su tuomi pacziu
tikietu susirinkusieje gules eiti
in teatra ir ant baliaus, parengto
lietuwu "Politikiszko kliubo".
Pelnas isz to bus pawestas ant
intawymo knigygo.

Preke tikietu del wyru ir mo-
teru lygi: pirmutines wietos —
50c., antros — 35c.; treczios —
25c.

KOMITETAS.

Isz Lietuw. Politikiszkos Lygos.

Nedelioje, 15 Gruodžio "Lietu-
wiszka Politikiszka Republ.
Lyga" laike sawo metinį susirin-
kima, ant kurio tapo aprinkta
nauja administracija ant 1896
meto isz sekancziu ukusu: P. Jo-
naitis prez.; J. Jauksztis wice
prezidentu; J. W. Zacharewiczius
sekretorium; L. Azukas kasie-
rium; teipogi in IszpildantiKomite-
teta tapo paskirti szie: M. Wa-
ranka, Fr. Masionis, J. Jauksztis,
ir L. Azukas. Ant to susirink-
mas pasibaige.

Užmokejo už "Lietuva".

W. Norkaitis Naticoke.....	2.00
M. Baczeltunas Wilkes Barre.....	1.00
A. Austin Rib. Lake.....	2.00
Wm. Kam. Gallup.....	2.00
J. Barakawiczius Athol.....	2.00
J. Adzkowski Haverhill.....	2.00
J. Walczulis Krebs.....	2.00
J. Zybas Hammond.....	2.00
K. Norwias S. Chicago.....	2.00
M. Gierszynska Paryzius.....	2.85
M. Gusezius Hazen Ark.....	1.00
G. Skriniskas Pana.....	1.00
J. Babul Graphite.....	2.00
G. Jusiewicz Waukegan.....	1.00
Ch. White.....	2.00
Kun. Sutkaitis Pittsburg.....	2.00
M. Martin New Britain.....	2.00
W. Kenewski Waterbury.....	1.00
G. Gurauckas Shenandoah.....	1.00
J. Juozaitis St. Louis.....	2.00
P. Skudris Boston.....	1.00
P. Noreika Seatonville.....	1.00
B. Lunas Philadelphia.....	2.00
A. Kaulinskas.....	2.00
S. Arbaszanskas.....	2.00
A. Karis Lodi.....	2.00
S. Derginch Oronoque.....	2.00
Alex Jaflok Flushing.....	2.00
P. Szidlanskas So. Boston.....	1.00
G. Rice Pottsville.....	2.00
W. Rimkus Newark.....	1.00
A. Zilwieze Wilmington.....	2.00
P. Rogers.....	2.00
P. Jonaitis..... Chicago.....	2.00
J. Stepenauskas.....	2.00
A. Gudawiczius.....	2.00
S. Zilpinskius.....	1.00
K. Andriuszkis.....	2.00
F. Bruczas.....	1.00
J. Dowanias.....	1.00
J. Szimkus.....	1.00
Fr. Joelis.....	2.00

APE Senovės Lietuvos Pylys.

Perspaudinta iš rasztu D-ro J. Basanawicziaus.

(Tasa.)

64 Sunu pylis ar Szurpylis (Sunepil, Sunepile, Sunenpille) gulejusi Užgiriniam Trake, in 5 mylas tolimo nuo Naejosios pylies. Kryžiokai pirma syk ja iszgriowe 1368 m., o 1381 m. ateidami nuo Naujosios pylies drauge su sawo iki tuolaik Lietuvoje neregetomis bombardomis, wel ja ingriebe ir sudegino. Netoli no szitos pylies pylekalnio guli szendien kaimas Surpilai, ant kranto czeroto paties wardo, Suwalku red., artibeje kaimo Eglawos arba Aglawos.

65 Trukiu arba Traukenu pylis (Trake, Trakonen) rasi seniau sia už wisas Lietuvos pylis. Jau XII szimtmetyje wienas Islandijės keleiwis, wardu Snorr-Sturleson, aplankias szita pylį, kur buwias jau kaimas ar miestelis, Triki wadinamas. Jau kunigaikszcio Gedimino laike (1321 m.) buwo cze stiprei pylis intaisyta, kury ir buwo tuomet wisos kunigaiksztystės sosto wieta, perkelta iš Kierniaus pylies. Traukene buwo dwi pylis: wiena — senoji, buwu simedine, ant tos wietos, kur szendien miestelis Trakai; antra — Keistucio išz muro pastatyta ant salos Galwes, widuryje Trakiu ažero. Jau 1375 metose, kryžiokai drauge su draugystės marszalku Gotfrd v. Linde, ir daugybe sweczios išz swetimiu žemiu, aplanke pylies aprubia ir per 9 dienas wi-ka plesze ir dingo 700 lietywiu grinzdami su sawim iszsiuware, bet pylį inimtie negalejo. 1377 m. tas pats kryžioku marszalkas, Gotfridas, su 12.000 wokiszkuju kareiwu baisei iszpustijo Trakenu kampa. 1382 m. kryžiokai apgule pylį ir po keliu dienu ineme; ateinančiam mete wel keisyy ja pplanke ir pylies murus bombarduomis iszgriowe. 1391 m. Trakenai wel buwo audeginty per paty Lietuwos kunigaikszty Szirga'a 1364 m. kelioneje, kyžiokai Trakenuose pakelui nakwojo. — Krikszcioniu tikiybia Lietuvoje inwendant, Kunigaiksztis Witautas senojyje pylije intaise kliosztorio Benediktinu — Prancuzu ke eiwa Guibert de Lannoy, kurs Trakenus 1420 m. aplankias raszo: "Gywenas Trakiu mieste ir aprubas keluose kaimuse daugumas totoriu, kurie kaipo tikri saraceniai, nepažysta nieko išz tikiybes Jezaus Kristaus, o twni in wairia kalba, totoriszka wadinama. Tame gi mieste gywena teipogi wokiecziai, lietuwiai, gudai bei daugybe žydu, o kiekwienam tauta turi sau inpatinga kalba". Totorius cze patalpino ant gywenimo kunigaiksztis Witautas, kursai už upes Dono 1397 m. juos sugaudes su sawimi parsigobeno. Nuo senowes pylies riogso szendien ant salos Galwes wien liudni gruwesei; lietuwiszka kalba cze isznykus.

66 Twerimanto pylis buwus žemaisioje; pamineta senowes rasztuose 1252 m. kuomet kunigaiksztis Tautawilis kares wede su Mindaugu, kursai tapo weliaus Lietuwos karaliumi.

67 Uteno arba Utino pylis intaisyta gilioje senoweje, nes da XII szimtmetyje, Lietuwos kunigaikszcio Utino. Wieta jos buwusi netoli nuo szios dienos miesto Utenai; no jos liko pylekalnis. 1281 m. cze gyweno kunigaiksztis Daumantas, brolis Norimonto.

68 Waiguwos pylis (Waiken, Waikan, Wygow), nežine, kur gulejusi; Waiguwes pawietas senoweje wadinosi tas kampas szios dienos Suwalku red. kursai randasi terp Kauno, upes Jesios, iki Prienu ties Nemunu. Pylis Waiguwiszki gulejo butie toj wietoj, kur szendien Klebiszkii pylekalnis, nepertoli nuo Prienu. 1322 m. Kryžiokai baisei iszpustijo szita pawieta. 1380 m. wel wokiecziu draugystės marszalkas, Kuno v. Hattenstein, su miniomis kryžioku aplanke szita kampa, aidami ant Naujosios pylies. Gywentojai szito nelaimingo kampo tapo kone iki wienam isznaikinti.

69 Wendigalu pylis (Wendajegel) buwusi szaures linkon nuo Kauno, 1384 m. nuo Kryžioku aplankyta.

70 Webrių pylis (Wepern) buwusi ant upes Szwentosios kranto, per Kryžiokus iszgriauta.

71 Weiksizskii pylis (Wissewalde) buwusi ant up. Nerio kranto, prie brastos per ta upia, netoli no miestelio Jonawos. Tankei pamineta Kryžioku rasztuose; 1390 m. lietuwiai czia susikowe su Kryžiokais.

72 Weluonos pylis (Welym, Welin, Welzn) insteigta kunigaikszcio Witinio laike. Labai buwusi drutai intaisyta, ir Kryžiokai ilgai ja ingriebe negalejo. Negaledami szita pylį iszgriauti, wokiecziai netoli nuo jos ant Nemuno kranto sawo dwi pylį iszmurijo; wiema wadinosi Fridburg, antra Bayern arba Bayerburg, wardan kunigaikszcio Bawarijos, Enriko. Szitose pylise tupidami, jie wisumet naikino ir pustijo pakraszczius Nemuno ir tykojo lietuwiszka pylį ingriebe. Kryžioku szitos pylis pastatytos 1337 m. Jau 1338 m. Bayerburga apgule Lietuwos kunigaiksztis Gediminas; per 22 dieni maszinomis ir taranais pylies sienas tranke, bet iszgriauti negalejo. Kryžioku ir pylies perdetinis, wardu Tyman v. Sunpach, taip tiesei deganczia szaudykla nuo pylies muro paleidias, juog ji Gedimino krutinia perwerus, ir ir jis neužilgo pasimiras. Asztioj ir sunkioje žiemoj 1339 m. magistras Teod. v. Altenburg wel apgule Weluonos pylį, bet sumiszimui tarp paczių Kryžioku pakilus, turejo nuo jos atsitraukti. 1346 m. Kryžioku magistras v. Dusemer su stipria kariuomena atsibaste pas szita pylį ir per 4 dienas aprubeje plesze ir degino. Lietuwiai pylies sargybos, regedami pylį apgiuti neimanyšia, pasidawe wokiecziams su wisu labu; pylis sudeginta tapo, o 1500 wyrų, moterių, waiku liepta apkriksztinti ir in Prusija nagabenti. 1357 m. Kryžioku kariuomene, drauge su marszalku Siegfried v. Danefeld ir daugybe swetimu kareiwu, apgule wel pylį, bet proseniai musu taip smarkei atsikirto, jog iki 150 Kryžioku gala czia gawo, o wokiecziu kariuomenes maistas, wežimai ir wisokios padarynes lietuwiams teko. 1360 m. pylies sienas didelei sudarke Kryžioku marszalkas Henning v. Szindekopf. 1364 Kryžiokai wel apgule pylį ir inemia wisa sudegino ir wozarde; pylies wyresnisis, Gasz tautas, drauge su 100 szarwuotu sargybos wyrų užmusztas tapo. Keistutis pylę wel atstata. Czia jau buwo ir lietuwiau žinyciai. 1404 m. Kryžiokai antra syk iszgriowe pylį, o senowes žinyciai pertaisia pawerte in katalikiszka bažnycia. Pylei rankosna lietuwiau atgal patekus, czia 1414 m. gyweno kunigaiksztis Witautas. — Pylis buwusi pradžioje medine o paskiaus murine ir buwusi intaisyta ant dwieju kalnu, tarp kuriu buwusi gili duoba; per duoba pylį su pylimi wienioj tiltas. Senowes pylis riogsojo ant Nemuno kranto, toj paczių wietoj, kur szendien guli miestelis Weluona, in 7 milias nuo Kauno ir in puspenktos milios nuo Prusiu rubežiaus: Szendion ant pylies wietos pastatyta ant wieno kalno bažnycia, ant kito — žaliuoja waisiuo daržo medeliai, ir ne ženklo neliko, jog cze senowe pylis buwusi.

(Toliau bus)

Apie žmonių apszwietimą.

Ateite apszwietiami! garsina szandien tyrinetojai tautu gywenimo. Po pergalejimui prancuzu 1871 m. tankei galejai atrasti wokiszkuose laikraszcziuose, rodos, gana juokinga ant pirmo pažwilio, nuomonia, kad ne kareiwiai ant muszių lauku bet wokiszkas mokytojas pamyne prancuzu galybja. Jeigu wokiszki kareiwiai pergalejo prancuzus ant muszių lauku, tai juk tuos kareiwius augino nuo 8 iki 15 metu amžiaus mokytojas pradines mokslineczių: inkwepe jiems meiliai tewnynes, pasitikejima sawo wirsznykams, twirta buda ir tuom wokiszki kareiwiai perejo prancuziskus. Prancuzijoj, jeigu augsczciausios mokslo inrednes buwo ir pilnos geresniu neng Wokietijoj profesorių; jeigu czia augsczciausios mokslo stowej augsczciaus neng pas kaimynus, tai jau apszwietimas žmonių darbnyku buwo apleistas, o isz tu juk susideda armijos kareiwu. Apzwietimas ir mokslas reikalingas žmogui kiekwiename gywenimo atsitikime: jis lengwina darba ir tuom daugina jo uđdarby; per apzwietima tik pasiliauja buwias maszina kurios tik fizizsku pajegu darbduwejai reikalauje; stowesi geresniu, szwelniesniu ir meilesniu kitiems, artesniu ir Diewui, nes per moksla, pažinias grožybja diewiszkui inredniu ir sutwerrimu, insigilinias in prisakimus ir mokslo Diewo, žmogus karszczius iszmoksta myleti ir ta Augsczciausia Sutwerraja, taip sakunt, geriaus inspeja reikalawimus Diewo. Nera mokslo, kurisai ne butu naudingi ir reikalingi žmogui, jeigu tik jo ne wersime intarna sawo asabiszku mieriu, jeigu jo ne apwersime in ymagy paniekiniimo ir neapikantos kitu, jo nepažystancziu arba jį ne taip garbinancziu, jaigu nedarysime jo wienpusiszku. Kad net augsczciausias Diewo mokslas wienpusiszka platinamas, jaigu jį platintojai padaro ynagiu neapykantos kitaip tikincziu ir asabiszku arba politizsku mieriu piktas izduoda waisiu, kurisai sunkei ant lietuwiau sprando guli, rodota, ne toli jieszkant, Moskolijsu sawo budu platinimo maskolystes ir stacatikystes. Ne mokslo paties czia kalte, bet tik jo platintojai.

Mieris mokslo krikszcioniszko yra: platinti tarp žmonių meilia ir tuom naikinti neapikanta ir keiksmus; bažnycia juk turi maldas už naikintojus jos ir netikelius ir tuom paczių jau atmata reikala propagandos naikinimo net tu sawo naikintojų ir netikelių: atmata reikala neapikantos arba skriaudimo ir piktas welijieneczių. Mokslas krikszcioniszkas insako pasekejams myleti sawo piktadarius; maskoliai gi krikszcionis, taigi ta paty mokslo sakioja.

Kad mokslas ir apszwietimas žmonems reikalingas, pripažysta ta jau szandien wisi, jaigu ir randasi kur jos nepageidaujenti, tai tik tie, kuriems asabiszka tamsybe žmonių yra naudinga, nes tamsunus lengwiau eksploatuoti, pragraudineti skriausti. Kiekwienam, ne wien tik patwaldiszkos, kaip inmanydamas stengesi platiniti tarp žmonių mokslo ir apszwietima; ne aplenme tame kiek tik galima, ir pawargeliu; tik pas mus ir ant tos dirwos mažiaus padaryta. Prancuzijoj nuo 1871 m. skaitlius žmonių mokslineczių pasidaugino dukart; Anglijoj, Wokietijoj, Norwegijoj, Danijoj ir Szwedijoj, apart pradinio mokslineczių tapo inrengtos akademijos darbnyku ir kaimiecių, kuriuose, wakarais ir szwontomis dienomis, garsus mokslineczių nuopelnomis wyrai turi atsakanczius skaitymus darbnykams, o kaip antai Anglijoj net

ir waikams, isz wisu daliu mokslas; kaip antai: chemijos, mineralogijos fiziologijos, ant kuriu swiurenka tukstanczių klausytojų lygiai wyriskiai kaip ir moters.

Apart tam tikru mokslineczių tapo wiser inrengtos bibliotekos. t. y. skaitlineczių žmonių ir darbnyku. Jau 1529 Hamburge buwo inrengta žmonių skaitlineczių, bet del stokos pinigų ir del formalizmo jį ne atnesze žmonems geidžiamos naudos, delto ir isznyko. Tik tai nuo puses szio aužiaus pradejo rupintiesi apie inrengima tikrai žmonems naudingų skaitlineczių ir pradžia ant lauko padare Anglija ir Amerika. Pagal darba prof. Reyerio, Eatwikelung und Organisation der Volksbibliotheken, 1890 m. 30 miestu (be Glasgovo ir Londono) Europoje, turinczių drauge 5 mill. gywentojų turejo 10 mill. pareikalawimu knyga isz wienų žmonių skaitlineczių. Amerikoj pirmoji žmonių skaitlineczių tapo inrengta 1844 m. ant ko prakasas Bates ir kitų paukawo 50 tukstan. dol. 1882 m. toji skaitlineczių turejo jau 400 tukst. tomu knygu ir 300 tukst. wisokios intalpos broszuru; dabar gi turi joje jau 600 tukst. tomu knygu; dirba joje 140 urednyku (Londono British museum turi 2 mil. tomu, o tik 145 urednyku, o didžiausios bibliotekos Wokietijos wos 50 urednyku). Wokietijoje tame pirma wieta užima Berlynas, kureme yra Karaliszkoji biblioteka su 800 tukst. tomu. Isz jos 1890 ir 1891 m. buwo pareikalawimu knygu 281 tukst. Ant užlaikymo ir padauginimo knygu iszduota 410 tukst. markiu. Apart karaliszkosios bibliotekos buwo czia 26 žmonių bibliotekos (Volksbibliothek) su 110 tomu. Isz tu biblioteku pareikalauta per metus 339 tukst. knygu. Ant užlaikymo ju iszleista 34 tukst. markiu prie 1580 tukst. gywentojų Berlyno.

Wienoje: yra ciesoriszka biblioteka su 500 tukst. tomu. Pareikalawimu isz jos buwo 1891 m. wos 50 tukst. Ant užlaikymo jos iszleista 140 tukst. markiu. Apart jos buwo czia ir 10 žmonių skaitlineczių su 42 tuk. t. Isz ju pareikalauta 235 tukst. knygu, užlaikymas kasztawo 16 t. mrk. Gywentojų gi Wienoje 1360 tuk. Dresdeno, Karaliszkoji biblioteka su 350 tukst. tomu pareikalawimu isz jos 1890 ir 1891 buwo 20 tukst. užlaikymas 68 tukst. mrk. Apart to czia dar yra 10 teip wadinamu žmonių biblioteku su 27 tukst. tomu. Isz ju pareikalauta 137 tukst. knygu. Užlaikymas 13 tuk. m. gywentojų 276 tukst.

Muenchene. yra: Wieszpattytes biblioteka su 900 tukst. tomu, buwo 130 tukst. pareikalawimu, užlaikymas 159 tukst. markiu. Apart to 5 žmonių bibliotekos su 19 t. tomu isz kuriu 1890 ir 1891 m. pareikalauta 126 tukstanczių knygu. Užlaikymas 10 tuk. mark. gywentojų gi Muenchene yra 348 t.

Frankfurt ant Maino. Miesto biblioteka 171 tukst. pareikalawimu buwo 13 tukst. žmonių biblioteka 18 t. t. su 117 t. pareikalawimu, užlaikymas 11 t. mrk. Biblioteka Rotschildo 12 t. tomu su 25 t. pareikalawimu. Gywentojų mieste 488 t.

Breme. Miesto biblioteka su 135 t. t. ir 5 žmonių bibliotekos su 10 t. t. pareikalawimu buwo 9 t. t. Užlaikymas 4 t. mrk., gywentojų Bremono yra 130 t. t.; wisog teritorijoj 186 t.

Taigi, jaigu Anglijoj iszpuola po 2 knygi ant kiekwieno gywentojų per metus, tai Berlyne wos 1/2, o Wienoje wiema penkta dalis knygos ant gywentojų. Skaitlineczių Rotschildo atlanke 1700 skaitytųjų, tarp kuriu wos 100 amatnyku ten buwo.

Sawienytose Wieszpattytes Sziaurines Amerikos 270 miestu turi bibliotekas. 1850 m. buwo czia 1560 biblioteku turinczių 24

mil. tomu, 1885 buwo jau 5340 ju su 5 mil. t. kureme tai skaitlineczių buwo 424 darbnyku biblioteku su 4 mil. tomu. Apart to yra dar S. V. S. A. 23 t. biblioteku prie mokslineczių su 45 mil. tomu. Taigi Amerika turi sawo skaitlineczių po wienu toma ant kiekwieno sawo gywentojų. Wieszpattyte Massachusetts 1839 m. turejo 10 biblioteku; 1885 m. ant 2 mil. gywentojų buwo jau 570.

Prancuzijoj bibliotekos darbnyku pradejo atsirasti nuo 1866 m. Nuo 1889—1891 m. tapo inrengta 200 biblioteku, daugiausiai wakariniuose ir sziauriniuose departmentuose, o labai mažai pietineje Prancuzijoj. 1879 m. Paryžiuje buwo wos 11 biblioteku žmonems, miesto užlaikomu su 60 t. tomu. 1891 m. buwo jau 64 su 250 t. knygu ir turejo 1 1/2 mil. pareikalawimu. Ant užlaikymo tu biblioteku miestas paskire 239 t. fr. Apart miestinių Paryžiuje yra gana ir priwatiszku; taigi skaitliai pareikalawu knygu galima rokuoti ant 2 1/2 mil. t. y. bewaik wienu knyga ant kiekwieno gywentojų.

Australijoj, provincijoj Victoria, 1887 m. buwo 314 wieszu biblioteku su 400 t. knygu. Pareikalawimu buwo netoli 4 mil. New South Walis turejo 200 biblioteku. Ant Naujos Zelandijos 1889 m. buwo rando užlaikomu 361 biblioteka. Afrikoj, Angliszkioj kolonijoj Capland 1890 m. buwo 70 miestu, kuriuose buwo wieszos bibliotekos; bibliotekos gi miesto Cape Town turejo 28 tukst. skaitytųjų.

Chinai ir Japonija nepasilekia miege: gubernatorius Kantono paskyre 220 t. markiu del inrengimo wieszu skaitlineczių. Japonijoj tapo iszduoti tam tikri instatai, kurie daleidžia kiekwienam walszcziui uđdėti ant žmonių walszczius mokeszczius ant inrengimo ir užlaikymo wieszu biblioteku.

Kaip gi tie dalykai stowi pusmus? Ka mes sawo spekomis inrengime ant pakelimo apszwietimo tarp musu žmonių? Atsakimas trumpas: bewaik nieko. Biblioteka del žmonių nera; wisu gi musu iszleidimu wos bus — wienu knygetu ant 10 gywentojų ir tos pagal sawo wertia, ne gal but lyginamos su iszleidimais kitu tautu.

PAJIESZKOJIMAI.

Pajieszkau sawo draugo Franciszkau Samozkos. paeinanczio isz Kauno red. Raseiniu pawieto, Szylelio par., miestelio Tubina. Pirmiau gyweno Spring Valley, Ill., potam iszwažewo in Indian Terr., o dabar nežinau kur besidanda. Kas apie jį žinoite, teikites daneszie ant szio adrese:

Powilas Noreika
(4-1) Box 67, Seatonville, Ill.

Pajieszkau dwieju sawo draugu: Kazimiero Jokubausko ir Antano Jokubausko. Paeina juodu isz Kauno gub. Sziauliu paw. Weksznos parapijos. Pirmia juodu gyweno Ellis Junastan, Wis. Jeigu kas žinotu kur juodu yra, praszau duoti žinia ant antraszo:

John Dixon
1202 S. Santa Fe ave. Pueblo Col.

Pajieszkau sawo szwogerio Juozo Palauko. Pirmia gyweno jisai Washington. Jeigu kas apie jį žino, praszau duoti žinia ant antraszo:

Mis. Wilim Slisewicz
13 Riwer side str. Waterbury, Conn.

Pajieszkau Juozo Slanaiczio, paeinanczio isz kaimo Danaiczio, waitystos Lesnietwos, Suwalku gub. 9 metai atgal buwo jis iszwažewias in Lietuva, o dabar girdeju, kad wel sugryžo in Amerika. Meldžiu atsiszaukite ant adreso szito:

P. Pieczaitis
1101 E. Pratt st. Baltimore, Md.

Pajieszkau sawo draugo Jono Stankewicziaus, paeinanczio isz Suwalku redybos, Naumiesczio paw, Kiduliu waitystos. Pirmiau gyweno Shenaudoah, Pa. Kas apie jį žinotu teiksis duoti žinia ant adreso

M. Andriukaitis,
(21 12) Minersville, Pa.

Isz darbo lauko.

—o—

† Darbai Waterburyje. Conn. pradeda mažintiesi; lietwiau czia dabar yra daug neturinczių uđdarbes. Galima daugel ju užtemyti prie dirbtwiau duru. Yra ir toki, kurie stengesi sau nusipirkti darba: moka jie, jaigu dar turi, koky doliary arba ir daugiaus, dalinancziams darba. Teisybe už pinigų ant syk gausa greicziaus uđdarby, bet ansai darbo dalintojas, po keletos dienu, negaledamas daugiaus jau ingriebeiti, paprastai juos pawaro, idant galetu kitiems, tokiems jau perkantiems darba, duoti uđdarby. Taigi czia apsi-reiszkia negraži puse musu žmonių budo: wietoj laikytiesi kruwoje darbnykams, tuli isz ju net už pinigų nor sau laimia nusipirkti, nesirupindami apie kitus, tokiu budu gadina doriszka lyge darbnykus ir darbdawius. Nedoriszku pasielgimu nieko gero dar nieks uesutwere!

† Geležinkeliu dirbtwese Sedalijoj, Mass. darbas pasidangi-no, teip kad ikiszlioziszki darbnykai neužtenka.

† Chicagoje, komisorius užžiuretojas wieszu darbu, atliekamu mieste, atitolino apie 500 darbnyku, dirbanczių prie taisymo ułycziu ir prie aprupinio miesto wandeniu. Stoka pinigų miesto kasoje yra priezaszczia paleidimo tu darbnyku. Po nauju metu žada juos wel sugražinti prie darbo; žinoma jaigu kur ne atras jo kitur.

† New Yorke murinkai padare sztraika. Pareikalawo jie nuo darbduwio po 3 dol. už 8 walandas darbo. Daugumas darbduwio turejo sutikti ant to reikalawimo ir atsiunte pas darbnykus, idant su jais susitakinti. Keletas tik darbduwio dar priesiznasi, bet suprantama, kad ir jie tures toliaus susitakyti.

† Pereita nedelia, Scrantone, Pa. užmuže prie darbo da darbnyku lenku: wiena dirbanti mainose Hyde Park, kita gi dirbtwese Lackawanna Iron & Steel Co.

† Shamokin, Pa., skaldant akmenis, tapo užmusztas wienis darbnykas — lenkas S. Smith.

† Pittsburgje, fabrike torpedu (patronu naikinimui laiwu) atsitiko eksplozija nitroglicerinos; fabrikas ir du magazinu tapo wisziskai sugriauti ir du darbnyku: Lowray Black ir George Des-ter wisziskai sudraskytu in smulkus szmotelius.

† Szetate Missourio darbduwiau tapo apskunsti susizstrakawia darbnykai; sudo wienok jie tapo paleisti, nes pripažino jiems tiesa, kaipo liuosiems žmonems, paliautu darba, jaigu pagal ju nuomonia, darbas nepriderancziai yra apmokamas. Sudas pripažino darbnykams tiesa prie sztraiku prikabineti ir kitus darbnykus; nedaleista tik naikinti tur-tus darbduwiau.

† Londone 25 d. Lapkriczio wietiniai lietuwiai insteigie darbininkiszka draugystia po wardu "S p o k a". Draugyste toje skaito jau 43 sanarius. In reda tape iszrinkti: prezidentu K. Pilenas, kasierium A. Petkewiczia, sekretorium L. Topilaitis.

Kas nedeldieny atsibuna draugystes susirinkimai. Yra wiltis, kad skaitlius sanariu jos nuolatai dauginsis.

† Isz Knoxwile, Ten. raszo, kad 15 diena szio menasio 5 darbnykai, dirbanti prie geležinkelio prie Big Stone Co. Va. pereita subata susedo pietus walgyti. Kaip tik susedo, uola puole ant ju ir wisus sutryne.

† New Yorke straikai kalwiau pasibaige; czia darbnykai nieko ne laimejo: turejo jie sutikti ant reikalawimo darbduwiau. Dabar czia prasidoje straikai kraucziu: 100 kraucziszku dirbtwiau palio-we darba ir 3000 siuweje ne dirba. Isz wisu gi New Yorkeir aplinkiniuose mietsuose, kaip antai: Brooklyne, Newark, New Jersey ir t. t. yra 1500 siuweju. Wisi jie rengesi prisideti prie sztraiko.

Wietines žinios.

— Permainydami savo adresus, wisadu prisiuskite ir sena adresu.

— Užsiraszkyte "Lietuva", o ant Nauju Metu wisi gausite po puiku kalendoriu.

— Užsiraszdydami "Lietuva" ir siudami pinigūs už ja, wisada uždekite szioky adresu: A. Olszewskis, 954—33rd St., Chicago, Ill.

— Kas nori turetie puikia knygelia sapnu, tegul užsiraszo "Lietuva" ir užsimoka už ja isz wirszaus, o gaus ta knygelia dowa nu.

— Broliai! neužmirszkite, kad mano aptiekoje randasi geriausis Myrtas, Kodzlas ir Kreida ant szwente Triju Karaliu. Su guod. Juoas LIESZCZINSKAS.

— Kas pirkis no lietuwiszkos kompanijos Kelpsch, Noreiko & Co. 356 W. 12th Chicago, Ill. koky norint daikta priesz Kale-das, aptures puiku "Christmas prezenta." Jeigu ant pirkiniu ne-uzsistiki prisiunsi pinigus isz wirszaus, tai paraszkyk mumis, o daiktus prisiusime ant expreso ir kada wiska perziuresi, tada ga-lesi pinigūs užsimoketie.

Katalogas knygu.

Knygos maidu.

Aukso Ahtorius arba Szaltinis dangiszku skarbū, apdaryta drotoj skuroje, zahty-tais krasztais, drozual apkaustyta ir su kabėmis \$1.00

Apdarytas szagrine \$2.00

Balsas Balandes didziausias ir puikisuseme apdaro, balcziusis, kaulelis puikelis isaukautais kryzle po \$3.00 ir \$3.50

Balsas Balandes arba Mazas Szaltinis 75c

Balsas Balandes apkaustitas 50c

Balsas Balandes Krasztinis 25c

Balsas Balandes szagrine 1.50

Balsas Balandes su Oficiu Parvum 1.00

Garbe Diewai ant auszgybes, skuroje, ap-kaustyta ir su kabe \$1.50

Izganingai dumojimai apie populus szw. 20c

Marjos Panos 10c

Lietuwiszkos mizijos su natomis 30c

Meno szw. Marjos Panos 10c

Rafanizius amzinas 50c

Rafanizius ir druzgyste 10c

Rafanizius amzinas ir su stacioma 50c

Saukamas balaudeles 30c

Stodakis Diewo szw. Sakramento 15c

Tajmynizijos Gywoja Rafanizius 15c

Senas ir Naujas Aukso Ahtorius, woksizskas 1.00

Iliteroms 1.00

Senas ir Naujas Aukso Ahtorius, skuroje, ap-kaustyta ir su kabe \$1.00

160 psalmu Dowido karsztas ant pawelsko 75c

Kantiezios 75c

Naujos kantiezkos, formate knygos 75c

Knygos dwasiszkos.

Aplankimas SS. Sakramento 15c

B. Ostros 0.50

Drangia del duziu 10c

Ewaszkeijos, druzge lietuwiszkos ir lenkis- kos ant koznos nedelos ir szwentes Flotea arba kelias in maldinga gywima 50c

Sarasa apie baltisba sudo Diewo 25c

Gydyklos no balnes smerties 25c

Gywenimai szw. Diewo ir III zokonas szw. 25c

Franciszkaus 10c

Gywenimas szwento Benedikto 10c

Gywenimas szwento Marjos Panos 30c

Gywenimas Wieszpates Jezaus 15c

Gywenimai wisu Szwento ant koznos dienos 5 dioteles knygos, kozna po 60c

Griusnykas sugrazytas ant gero kelio per Jezusa Pona 10c

Girtyba 15c

Iliteroms 1.00

Istorija Kataliku Baiznyzkos 15c

Istorija, seno istatimo no pat suterwimo pasauli—iki istatimo Kriuscia 25c

Istorija, seno ir naujo istatimo su abrozele 15c

Istorija szwenta seno ir naujo istatimo no suterwimo swieto iki smerti Kriuscia 15c

Katalikizmos Katekizmos 15c

Kas yra griekas? labai naudinga knygele 15c

Kasba apie Kataliku tikejima 15c

Kap apsekaizmas sumilia 15c

Kanczia Wieszpates Jezaus arba Gawenios knygele 25c

Moklas Rymo Kataliku 25c

Misija 25c

Nekaitybe aug-tybe ir grozibes tos dorybes 25c

Pamokslai apie daziusiu Kriuscia 15c

Pamokslai ant didziuju metiniu szwenzio ir didziolos nedelos 50c

Pamokslai ir Ganytojus kalbos 25c

Pekla arba amzinas pragas 25c

Moksas Kataliku 10c

Perspejimas apie szwenta tikejima 10c

Prieigata woliimas ant smerzio 40c

Raktas in dangu 15c

Trumpos Katekizmos pagal kuniga Pil-kausk 15c

Trumpi Pamokinimai ir Rodos izmita isz knygu kun. K. Antanewicziaus 10c

Wadawas in dangu 40c

Wadawal dangu 15c

Wadawas aplankauciu kanczia Wieszpates Jezaus Kriuscia 15c

Kandienios Misios 15c

Ziwai Szwenty Diewo 50c

Knygos moksliszkos.

Abecola geriose mokinuote del walku 20c

AKYWI APSIREZKIMAI, ant kuriu žmo- nes nuolatos žiuri, bet ju gerai nesupran- ta; su 7 abrozele. Naudingiaus kny- gele ant swieto del daziuojimo isz doroj salbai, griusimai, lietus ir sniegas; kas yra debesis ir ant ko jie laikosi. 20c

Budaj gidydo 20c

Etiologizkos smulkmenos 25c

Istorija Europos su mapom 10c

Ka daryti, kad butume swiki ir ligal gywen- toms 10c

Lietuwiszkai Raszta ir Rasztykai 50c

Trumpa szwentes Lietuwu Istorija 10c

Lemontorius Lietuwiszkas su poteriai, kotekizmas ir mistantura 10c

Lenegas budas pacimui, per sawes pramo- tie isasztyje, del nemokanciu 10c

Naujas Lemontorius Lietuwiszkas 10c

Spasahas greito iszmokimo angelskos kal- bos ne apdarytas 1.00

1.25c

Prademokslis rankos raszo 10c

Pilnas szimmetinis kasdientis su plane- tomis 15c

Žodynas keturiu kalbom: lietuwiszkai, latwiszkai, lenkiszkai, ir ruskai, y- ra geriause knyga del noriezio iszmoktie lenkiszkos, ruskos arba latwiszkos kalbos 2.00

Knygos istoriszkos, swietiszkos, pasaku ir giesmiu.

ANDERSONO PASAKOS. Wiesoje knyge- le 10 graž. pasakociu 15c

Ape sawes Lietuwos piila 10c

Amerika Pirtyje 10c

Aukso Werzias, komedija wienoje welkme 20c

Birutes dainos 10c

Bolshewas arba autra dalis Genewofos 30c

Budas Senowos Lietuwu Kalneui ir Zemalciu, parasz Simano Daukanto 1.00

Dalnis szwente 20c

Grazi walku knygele 10c

Gywenimas Stepo Raudnosio 15c

Istorija graziuos Ketrkos 10c

Istorija isz laikio Franczuo wainos 30c

Istorija graziuos Magdelenos 20c

Istorija septyniu Mokytoju 10c

Juokizmas psekiojimas apie Szaltibuzius 10c

Kap izyte pinigūs ir torta 20c

Kas tekyte tai nemetas puikius apyakeles isz lietuwiu gywenimo 15c

Kristijonas Buonolatis 15c

Kas yra o kas bus 10c

Krumplis Jonas 10c

Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai 20c

Lietuwu szkas sztiupinis 20c

Lietuwos Kankle 20c

Lietuwiszkas Kalendorius ant metu 1906 15c

Namelis pustelnyko 75c

Negiditos daiktas in geros rodos musu mo- teriems 50c

NAUJA USIS LIETUWISZKAS SAPNINYKAS, surinktas isz daugel swetimautisku sapni- nyku ir su redzys pagai 1906. Persistat- Egiptisza sapninyka—su 310 aukstu abro- zele—su apszarymu planietu ir paslapciu kokia senowos žmones wadotoje del nuspeji- mo keties. Geriause lazduwio wisokius sapna, koki tik žmogui prisapnuot gali. 50c

Apdarytas 75c

Olitypa, apyaka isz laiko terpeawizkos ka- res indijonu Amerikos 15c

Pirmutinis degtines wartyjos, komedija 10c

Puikias apszarymas "Tikra statuliku isz lai- ko lenkmezio wainos 1803 m. 40c

Patungos Jure 20c

Petro Armino raszta 10c

Puiki istorija apie Kantria Alana, kuri per 22- tus waiszcziodama po swieta, daugybja be- du ir warzo kantelei lenkautie. \$1.50

Rimada Boudina 30c

ROBINSONAS KRUIZJUS, moraliska apyaka del jaunimes. 10c

Talmudas dydu 10c

Terp skausius in garbia 20c

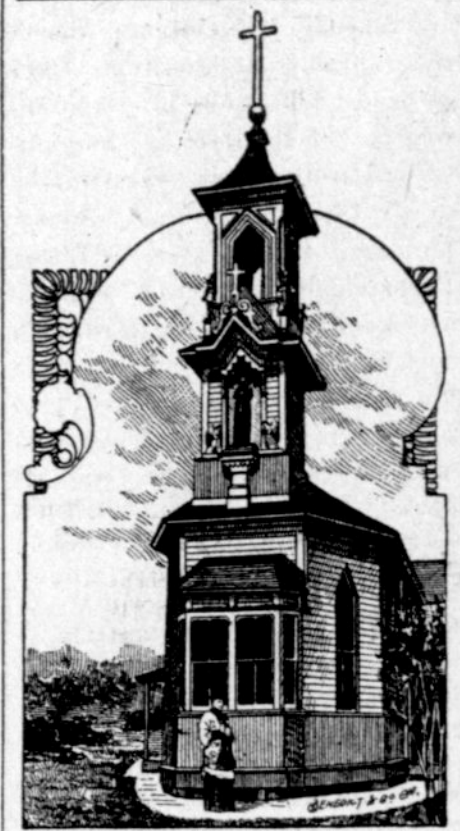
2 uomas bei žipom 20c

Wisoki abrozele in knygas 50c

Abrozias "Kraziu skerdyne" perstato kaip maskolai plove lietuwas prie baidy- cios Kraziu metuose 1803. Gaetinal di- della. Preke 40c

o su prisiunsiu 40c

Abrozias Gedemimo Lietuwos kunigalkas ozio, didella ir labai puikus; Masko- lus puola priesz j ant keli 30c

PIRMA LIETUWISZKA BAŽNYCZIA ARKANSE.

Geriause wietla del farmeriu yra pawietas Pra- rie, walestele Arkanso. Jau tenai aspripko dau- gyle lietuwiu ir apsigyweno lietuwiszkas kunig- as J. Balczewizius ir pastato lietuwiszka ba- žnycia, kurios in pawelki eze paduodame. Ta wietla, kur lietuwiu apsigywen, pramine "LIETUWA".

Wis, kurie norite pirkti geras farmas atiszeu kite in redakcija "Lietuwa" 304—33 d St., Chi- cago, Ill. arba isz ranku pas Jura Butku, Box 82, Hazen, Ark., arba in kompanija

Union Land Co., 163 Washington St., Chicago, Ill.

—NAUJAS—

LIETUWISZKAS SALIUNAS.

Fel. Majausko, 8737 Commer- cial ave. S. Chicago.

Užlaikan swiecia bawarska Ala, ge- riausias ir senias rielikas, Wyna, Likiusius ir puikiausius Ciga- rutes

Ateik Broil pamatyti ir to wiso pabandyti.

F. Majauskas. (15—12)

NAUJA LIETUWISZKA

Grocerne ir Buczerne

Feliks Majausko, 8737 Commercial av., South Chicago.

Užlaikan swiecia bawarska Ala, ge- riausias ir senias rielikas, Wyna, Likiusius ir puikiausius Ciga- rutes

Ateik Broil pamatyti ir to wiso pabandyti.

F. Majauskas. (15—12)

HILLE'S FOTOGRAFAS.

3452 S. Halsted ul.

Nuoma puikias Fotografijas, už tusina tikrai \$2.00

Ant wesseli ir kitokiu reikau nuoma Fotogra- fijas kopiuoklaus.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai—lenki- szka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlai- ko geriausius gydyklas cziongyk- szczius ir isz Europos ir teisingas- zezis izspildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi kasdien no adynos 11 ry- to iki 2 po pietu D. M. F. Božyncz, o D. M. F. Kosakaus- kas randasi Czetwergais ir Nede- lions no 10 iki 12 adyn. widur- dienio ir daktaras W. Statkewi- czius randasi kožname laike. Ant pureikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikala- wimo isziunazame wiyarias gy- dyklas wisur, atsakeme laiszkus wiyariose kalbose ir gydome ly- gas per laiszkus.

Telefonas Yard 709

Norintis parsigabendinti sau

Lenkiszkų Kniugus

wisokius intalpos, kaip antai: isto- riszku, moksliszku, pasakiszkų, dai- nu, dainu su gaidomis, gywenimu szwentyju, maldakningiu, giesmiu su gaidomis, knigu ant pasilinks- minimo, tegul prasz

Kningu Kataloga, kreipdamasi in GERIAUSIA LENKISZKA KNINGYNA AMERIKOJ.

Wł. Dyniewicz, 532 Noble St., CHICAGO, ILL.

Wiskas yra czysta, gerymai wisoki pirmos klas- sos, o žmones isz duszos prieteliskai. Budykime wisama lietuwas, turidams wadandela laiko atsilankyti pas sawo broliu lietuwas, o busita kogradausai primti. Teipogi ir naujai priburan- tiems in Shenandoah welyjame nusidauie kaip in geriausia ir in tikra lietuwiszka užeja

MAX DRZEMALA, — LENKISZKAS —

Adwokatas,

praktikawoja wisuose suduose, iszpildo sawo dalikus teisinga ir gerai.

Rodijame wisiems lietuwnikams eitie pas Drzemala gerasi apgi- neja prowu:

Ofisas: 23 Metropolitan block.

163 Randolph St.

Giwenimas 1256 N. Halsted St.

Telf. N. 4923

Wyrai pasiskubinkite, prisiunsi sawo adresus, o prisiune jums praba drukawojamu musu maszinu. 500 maszinu pardaweme per wiena menses. Dabar gawome antrus 500. Po iszpardawinejimo tu ma- szinu, tokiu daugiau nebeturesime.

Adresawokit teip:

Kelpsch, Noreiko & Co., 356 W. 12th Street, CHICAGO, ILL.

Naujas Lietuwiszkas Kataliogas

Gražiausiu sidabro, aukso ir auksitu

Laikrodeliu

Lenciugeliu

Žiedu

Armoniku

ir daug kitu daik- tu bus prisiustas dykai kožnam, kas prisius sawo adressa.

SKAITYKITE.

ka Lietuwiai Amerikos sako ir raszo ape musu laikrodeliu ir kitus daiktus:

Asz J. Karbauckas ir asz Frank Pollanskas dekawojame nuosir- dziai uz laikrodely, katra mumis prisiuniete, nes jis yra tikrai geriausio gatunko ir gerai laika rodo. Jis nieko nestoija, nei wandens, nei daiktu, wis wienodai eina kaip indians. Praszome prisiunsi nauja ka- taloga kogreicziausi, nes norime pirktie graziu sidabrinu laikrodely ir lenciugeliu. — J. Karbauckas ir Fr. Pollanskas, Martins Ferry, O.

Siuncziu per szita gromata szdinga padekawonia uz laikrodely, lenciugeliu ir pilskitula, katruos no tamistu aptureju. Laikrodelis di- delel dailius ir gerai laika rodo ir didumo yra gero.

M. J. Dimijonaitis, box 631, Waterbury, Conn.

M. J. Dimijonaitis pirkto teipogi maszinukia del drukawojimo grom- mata, ir siuncze mums padekawonia per wisus lietuwiszkus laikrasz.

Aptureju szendiena no tamistos lenciugeliu, katras labai patinka, ir dekawoju tamistoms su mitalis katru. Tamistos gausite tukianczius kostumerius isz Pans. — John Krakowski, box 432, Pana, Ill.

John Krakowski pirkto no musu wisokiu daiktu del sawes ir sawo prieteliu, ir sako, kad geriausei ir pigiausei yra no musu pirkti.

Jeigu nori zinoti daugiau adresu ir padekawoniu no musu kostu- meriu isz cielos Amerikos, prisius sawo adressa, o prisiunime ciela laiszka su gromatomis. Tai galesi persitikrintie ape teisinguma musu biznio ir germa musu taworo. — Adresawokit teip:

Kelpsch, Noreiko & Co., 356 W. 12TH ST. CHICAGO, ILLINOIS.

Perkeliau Sawo Offisa

isz po nr. 3117 po nr. 3121

— ir —

uždeju banka del ukawojimo pinigū, in ku- riaplum pinigūs no \$5 ir augesziau ir moku uz juos procenta.

Kam turit waiszcziozt?

Pas kitus ir duotis apsigadinet, kad galitia teip lygei gerai ir pigai atikitie interesus pas sawo wortos. Ateikit ir persiludykit.

SZIFKORTES

ant geriausiu laitu isz Chicago per New York- ka in Berlinu ir isz Berlinu in Chicago.

Izsiuntimas pinigū in sena kraju.

UWAGA:

Rublis.....53

Guldenas.....39

Marka.....24

Julian Piotrowski,

3121 Laurel ul., ant Bridgeporto.

Puikiausias Salunas

wisam mieste Shenandoah

— pas —

J. Kupezynska ir Broly.

Kampas E. Centre & Bowers str.

Wiskas yra czysta, gerymai wisoki pirmos klas- sos, o žmones isz duszos prieteliskai. Budykime wisama lietuwas, turidams wadandela laiko atsilankyti pas sawo broliu lietuwas, o busita kogradausai primti. Teipogi ir naujai priburan- tiems in Shenandoah welyjame nusidauie kaip in geriausia ir in tikra lietuwiszka užeja

Szaito akas, geros arieklos ir Kwepenziu Cigaru.

ATEIK BROLI PAMATYTI IR TO WISO PABANDYTI.

Gyweni po nr. 825 St. Clair str.

Cleveland, O.

Turis puikiasia Karczema isz wisu Clevelando lietuwiu ir daugiausie wisokiu gerymu užlaikan

MAX DRZEMALA, — LENKISZKAS —

Adwokatas,

praktikawoja wisuose suduose, iszpildo sawo dalikus teisinga ir gerai.

Rodijame wisiems lietuwnikams eitie pas Drzemala gerasi apgi- neja prowu:

Ofisas: 23 Metropolitan block.

163 Randolph St.

Giwenimas 1256 N. Halsted St.

Telf. N. 4923

ISZEJO isz po SPAUDOS NAUJAUSIS LIETUWISZKAS SAPNINYKAS

Yra tai diktoka knygele, turi 208 puslapius; surinktas isz daugel swetimautiszkų sapninyku ir suredytas pagal

Tikra Persiszkai—Egiptiszkas Sapninyka.

SU 310 AISZKIU ABROZELIU.

Geriausei iszguldo wisokius sapnus, koki tik žmogui prisapnuot gali. Teipogi apraszo planietas ir paslaptis, kokias se- nowes žmones wartyjo del nuspejimo ateites.

Preke neapdaryto... 50c.

apdaryto... 75c.

Kas užsiraszo laikraszty "Lietuva" ir užsimoka už ja du dollieriu isz wirszaus, gausa szy

SAPNINYKA DOWANU.

Pinigus galite siustie registrawotose gromatose, arba per "mo- ney order". Siuncziant mažiau kaip wiena dolieri, galite prisius- tie pacztinimis 2-centinimis arba 1-centinimis markemis.

Siudami pinigūs wisada uždekite szioky adressa:

A. Olszewskis,

954 33rd st. CHICAGO, ILL.

Ben. Hatowski,

ZIEGARMISTRAS

— parduoja —

DEIMANTUS,

ZIEGORELUS,

ZIEGORIUS ir

AKULORIUS.

527 S. Canal ir Judd uliczios,

CHICAGO, ILL.

Taiso wisokius zegorelus, zegorius ir kitokius aso- wius daiktus, zahtimas ir sidabriniai wisoki daiktu labai pigi, aukszynius sydabryus ziego- relus iszwiezoje kaip naujus. Isz planku lencuclisudaro ant olerio.

Ziegorela czistymas 50c. Szprendzyna 50c. Styklas ir skazupkos 10c

Szlubinej ziedaj 56 ir 72 prabos nog \$3 iki \$6. Sidabrim "Elgin" zegorej \$7.00. Wyska garantawoje ant metu.

MAX KOBRE,

— SUCCESSOR TO —

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski Bank

40 Canal Str. New York

142 Division St. N. Y.

Wyrai! duodu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant wi su greicziausiu laiwu už pigiausia preke, siuncziamie pinigūs, kuriu- jusu prieteliai gausa in 15 dienu. Musu kantoroje galite susiszne- keti lietuwiszkai ir lenkiszkai. Ateikite ir persiludykite, kad mes per 25 metus su kožnu apsiejome teisingai. Teipogi pardudame tikietis ant wisu gelezinkeliu Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSU EUROPOJE YRA TOKI:

31 Admiralitat strasse, Hamburg. 20 Maaskade, Rotterdam.

46 Heerdenthorsteinweg, Bremen.

Emanuel Gross,

313 Henderson St., ir 73 Mott St.,

JERSEY CITY, N. J. NEW YORK, N. Y.

Didelias Krautuwas Gerimu.

Impertawoti Wynai, Likierai, Arieles ir kiti wisoki gerimis. Prekes pigiausios kaip wisur. Parduda tikrai ant "wholesale". Prasiunzia uz dyka. Jau no daugel metu weda prekyta su salunykais; isz tos krautuwas peria gerimus tikrai pirmos klases salunai. Teipogi tar ge- ra padaty su daugybja lietuwiu, su kuriais teisingausi bizny weda ir per tai usprasz, idai kiekwienas salunykas pirkto gerimus pas Emanuel Gross, o nesigraudys.

Emanuel Gross yra teipgi kolektoirium braworo ir Sunas, New York, kuris lat bna woras duoda minetoms krautuwas Gerimu geriausa rekomendacija. (10—2)

Geriausias Kelias